

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 6 listopada 2024 r.

KN-VI.431.7.2024

Pan
Maciej Wiśniewski
Starosta Leszczyński
Plac Kościuszki 4B
64-100 Leszno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli
(w tym:
podstawa
prawna, okres
objęty kontrolą)

Ocena prawidłowości realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych¹, zwanej dalej „Ustawą” dotyczących wyłączenia gruntów z produkcji rolnej, zapobiegania degradacji gruntów, rekultywacji i zagospodarowania gruntów rolnych, naliczania należności i opłat rocznych związanych z wyłączeniem gruntów rolnych, prowadzenia sprawozdawczości z zakresu obszaru gruntów rolnych wyłączonych z produkcji, prowadzenia kontroli w zakresie ochrony gruntów rolnych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 Ustawy.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie³.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.

**Nazwa
jednostki
kontrolowanej**

Starostwo Powiatowe w Lesznie, Plac Kościuszki 4B, 64-100 Leszno.

Kontrolerzy

Maria Fornalska – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.223.2024. z 1 sierpnia 2024 r.

**Data
rozpoczęcia
i zakończenia
czynności
kontrolnych**

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 23 sierpnia do 12 września 2024 r.

**Kierownik
jednostki
kontrolowanej**

Maciej Wiśniewski – Starosta Leszczyński, zwany dalej „Starostą”.
(akta kontroli str.: 10)

Na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 82

² Dz. U. z 2020 r. po. 244.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 190.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, polegających na wydawaniu decyzji w przedmiocie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej zgodnie z art. 11 ust. 1 i 4 Ustawy, naliczania należności i opłat rocznych związanych z wyłączeniem gruntów rolnych zgodnie z art. 11 ust. 1 i 4, art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 12a Ustawy, wydawaniu decyzji w sprawach rekultywacji gruntów zgodnie z art. 22 Ustawy, prowadzeniu kontroli przestrzegania przepisów, zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 Ustawy oraz prowadzeniu sprawozdawczości, zgodnie z art. 33 Ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 Ustawy starosta jest organem właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych, natomiast w myśl art. 5 ust. 2 zadania starosty o których mowa w ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej. Wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego zaliczonych do klas I,II,III, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, a także gruntów określonych w ewidencji gruntów rolnych jako użytki rolne, gruntów pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa, gruntów pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu, gruntów pod budynkami, budowlami i urządzeniami wchodzącymi w skład biogazowni rolniczej⁴ a także grunty położone między tymi budynkami, budowlami i urządzeniami lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie, tworzące zorganizowaną całość gospodarczą, w tym zajęte pod dojazdy, place składowe, postojowe i manewrowe, śmietniki, miejsca magazynowania odpadów i ogrodzenia, o ile ich łączna powierzchnia nie jest większa niż 1 ha i wchodzi one w skład gospodarstwa rolnego, gruntów pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych, parków wiejskich oraz gruntów pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwozyjnymi, rodzinnymi ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych, gruntów pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi, gruntów zrehabilitowanych dla potrzeb rolnictwa, torfowisk i oczek wodnych, gruntów pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych – następuje po wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie na podstawie art. 11 ust. 1 Ustawy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 Ustawy, osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne a obowiązek ten powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji. W odniesieniu do wyłączenia z produkcji użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego wniosek jest wiążący, a decyzja ma charakter deklaratoryjny, stosownie do treści art. 11 ust. 1b Ustawy. W ramach zapobiegania degradacji gruntów starosta, może w drodze decyzji nakazać właścicielowi gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne, do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi – zalesienie, zadrzewienie lub zakrzewienie gruntów albo

⁴ spełniającej warunki określone w art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. O ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597).

założenie na nich trwałych użytków rolnych, zgodnie z treścią art. 15 ust. 2 Ustawy. Stosownie do treści art. 20 ust. 1 Ustawy, osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest obowiązana do ich rekultywacji na własny koszt, natomiast w myśl art. 20 ust. 4 Ustawy, rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności. Decyzje w sprawach rekultywacji gruntów wydaje starosta zgodnie z treścią art. 22 Ustawy, sprawując kontrolę przestrzegania przepisów na podstawie art. 26 ust. 1 Ustawy. Kontrola obejmuje wykonanie obowiązków: zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby, rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, rolniczego zagospodarowania gruntów zrekultywowanych, jeżeli zagospodarowanie odbywa się przy wykorzystaniu środków z budżetu województwa, przeciwdziałania erozji gleb i ruchom masowym ziemi oraz innym zjawiskom powodującym trwałe pogarszanie wartości użytkowej gruntów – na podstawie art. 27 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy. Kontrola wykonania obowiązku rekultywacji gruntów polega na sprawdzeniu co najmniej raz w roku zgodności wykonywanych zabiegów z dokumentacją rekultywacji tych gruntów, a zwłaszcza wymagań technicznych oraz ich terminowości, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku zakończenia rekultywacji w okresie 5 lat od zaprzestania działalności przemysłowej, zgodnie z treścią art. 27 ust. 3 Ustawy. W myśl art. 33 Ustawy starosta prowadzi sprawozdawczość z zakresu obszaru gruntów wyłączanych z produkcji, ustalonych należności, opłat rocznych i innych wymienionych w niniejszej Ustawie dochodów budżetu województwa lub Funduszu Leśnego, wielkości obszarów i położenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu, wyników rekultywacji i zagospodarowania gruntów, istniejących zasobów i eksploatacji złóż torfów. W przypadku gruntów położonych na obszarach ograniczonego użytkowania istniejących wokół zakładów przemysłowych, starosta zapewnia prowadzenie co 3 lata okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin, zgodnie z art. 18 ust. 1 Ustawy.

W Starostwie, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 września 2024 r. powyższe zadania wykonywała jedna osoba z Wydziału Ochrony Środowiska i Transportu, na podstawie § 19 ust. 10 pkt od 1 do 3 Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Lesznie⁵.

(akta kontroli str.: 46-78, 79, 81)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 września 2024 r. Starosta wydał: cztery decyzje o ustaleniu kierunku rekultywacji gruntów, dwie decyzje o zmianie kierunku rekultywacji gruntów, dwie decyzje w przedmiocie przeniesienia praw do rekultywacji gruntów, trzy decyzje uznające rekultywację za zakończoną, 113 decyzji o wyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej oraz 49 decyzji ustalających należności i opłaty roczne z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej.

(akta kontroli str.: 82-85, 86, 87-101, 102-109)

Szczegółowej analizie poddano: 16 postępowań w przedmiocie wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej, trzy postępowania w przedmiocie ustalenia kierunku rekultywacji gruntów, dwa postępowania w przedmiocie uznania rekultywacji gruntów za zakończoną,

⁵ Stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 346/2022 Zarządu Powiatu Leszczyńskiego z dnia 2 marca 2022 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Lesznie.

sześć postępowań w przedmiocie naliczania należności z tytułu trwałego wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej.

(akta kontroli: str.: 123-129, 130-136, 137-143, 144-150, 151-157, 158-163, 164-170, 171-177, 176-184, 185-191, 192-198, 199-205, 206-212, 213-219, 220-226, 227-233, 110-111, 112-113, 114-115, 118-119, 120-122, 234-235, 236-237, 238-239, 240-241, 242-243, 244-245)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 września 2024 r. Starosta przeprowadził trzy kontrole wykonania obowiązku rekultywacji gruntów w oparciu o treść art. 26 ust. 1 Ustawy i zgodnie z treścią art. 27 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 Ustawy.

(akta kontroli str.: 318)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 września 2024 r. Starosta przekazał 6 lutego 2024 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu Sprawozdanie RRW-11 z przebiegu realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia z produkcji użytków rolnych, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz zasobów i eksploatacji złóż torfów za 2023 r. oraz 26 stycznia 2024 r. Sprawozdanie RWW-12 z przebiegu realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie gromadzenia i wykorzystania środków z należności, opłat rocznych i innych wymienionych w ustawie za 2023 r., zgodnie z art. 33 Ustawy.

(akta kontroli str.: 281-293, 295-313)

IV. Pozostałe informacje.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika kontrolowanej jednostki, drugi do akt kontroli.

Wojewoda Wielkopolska

Agata Sobczyk

/dokument podpisany elektronicznie/